ורבי אלעזר בר' שמעון לא שמיע ליה אלא שאני התם שהרי דחתה שחיטה את השבת ולרבי ה"נ דחתה שחיטה את השבת אלא קסבר רבי קצירת העומר לא דחיא שבת ולא והתנן וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול משלש היה בא דלא כרבי וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות דלא כרבי ובשבת יאמר להם שבת זו דלא כרבי: נקצר ביום כשר ודוחה את השבת: מאן שמעת ליה דאמר נקצר ביום כשר רבי וקתני ודוחה את השבת מאי לאו קצירה לא להקרבה אבל לקצירה לא והתניא רבי אומר [1] וידבר משה את מועדי ה' מה תלמוד לומר לפי שלא למדנו אלא לתמיד ופסח שנאמר בהן [2] במועדו [א] [3] במועדו ואפילו בשבת במועדו ואפילו בטומאה שאר קרבנות הצבור מנין תלמוד לומר [4] אלה תעשו לה' במועדיכם מנין לרבות עומר והקרב עמו שתי הלחם והקרב עמהן ת"ל וידבר משה את מועדי ה' הכתוב קבע מועד לכולן למאי אילימא להקרבה שתי הלחם בני הקרבה נינהו אלא פשיטא לטחינה והרקדה ודכותה גבי עומר לקצירה וקא דחי את השבת אלא עומר להקרבה ושתי הלחם לאפיה וקסבר רבי תנור מקדש אי אפי לה מאתמול איפסילה לה בלינה וסבר רבי תנור מקדש והתניא כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש דברי רבי ר' אלעזר בר' שמעון אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן אמר רב נחמן בר יצחק הוקבעו ולא הוקבעו קא אמר:

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים מנחת הסלת והמחבת והמרחשת והחלות והרקיקין מנחת עובדי כוכבים ומנחת נשים ומנחת העומר ומנחת חוטא ומנחת קנאות ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת והקומץ קרב לעצמו ושירים קריבים לעצמן: **גמ'** אמר רב פפא כל היכא דתנן עשר תנן מאי קא משמע לן לאפוקי מר"ש דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קא משמע לן דלא: ושיריהן לכהנים: [א] מנלן דכתיבא כתיבא ודלא כתיבא כתיב בה [5] וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וגו' והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו באה חיטין לא קמיבעיא לן כי קא מיבעיא לן באה שעורין באה שעורין נמי מדנקמצת שיריה לכהנים אליבא דרבנן לא קא מיבעיא לן כי קא מיבעיא לן אליבא דר"ש דאמר איכא מנחה דמיקמצא ולא מיתאכלא דתנן ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת הקומץ קרב בעצמו והשירים קריבין בעצמן מנלן אמר חזקיה דאמר קרא [6] וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה אם אינו ענין לבלולה של חיטין תנהו ענין לבלולה של שעורין ואם אינו ענין לחרבה של חיטין תנהו ענין לחרבה של שעורין והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה לכדתניא מנין שאין חולקין מנחות כנגד זבחים

תלמוד

שנאמר בהן במועדו במועדו אפילו בשבת במועדו אפילו בטומאה. פסח דדחיא טומאה אתיא לן מדכתיב איש נדחה ואין ציבור נדחין ותמיד לדחי שבת דאמר קרא עולת שבת בשבתו והדר ילפי מהדדי בגזירה שוה דכתיב בהו במועדו הכי איתא בפסחים בפרק אלו דברים (דף סו.): **הוקבעו** ולא הוקבעו. פירשתי בפ' התכלת (לעיל דף מו. ד"ה ולוין):

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות (כלות): **חיטין** לא קמיבעיא לן. דמההוא קר' נפקי מזאת תורת המנחה דסתם מנחה באה חיטין הילכך ההוא קרא בבאה חיטין איירי כך פי' בקונטרס וקשה דלעיל בפרק כל המנחות באות מצה (דף נג:) דקאמר מנין לכל המנחות שהן באות מצה וקאמר דכתיבא כתיבא דלא כתיבא כתיב זאת תורת המנחה הוה ליה למימר כי הכא תינח באה חיטין באה שעורין מנא ליה לכך נראה דדוקא הכא דמיירי לענין אכילה ששיריהן נאכלין לכהנים דלא נפקא לן באה שעורין מזאת תורת המנחה משום דשעורין הוא מאכל בהמה כדמוכח בפ"ק דפסחים (דף ג:) שעורין נעשו יפות א"ל לא וכשר לסוסים ולחמורים ותנן בפרק שני דסוטה (דף יד.) כשם שמעשיה מעשה בהמה אף קרבנה מאכל בהמה: **אם** אינו ענין לחרבה של חיטין. דמתרבי' מזאת תורת אף על גב דפרשתא מיירי בשיש בה שמן:

ורבי אלעזר כר"ש לא שמיע ליה. הא דחביבה מצוה בשעתה בתמיה אלא בע"כ שמיע ולא גמר מינה דהתם גבי אברים שאני דדחו שבת משום חביבות מצוה שהרי דחתה שחיטה את השבת קודם להקטרה דאי אפשר לעשותה מערב שבת וכיון דניתן שבת לדחות אצל שחיטה נדחה נמי אצל הקטרה אבל בעומר ליכא למימר הכי דבשעת קצירה אכתי לא אידחי שבת ואע"ג דלמחר דחיא הקרבה שבת בשעת קצירה מיהא לא נדחית ואי לאו דלא אפשר לה מערב שבת לא הויא דחיא שבת משום חביבות מצוה. וה"נ לרבי איכא למיפרך מאי גמר שאני התם שהרי דחתה השחיטה שבת: **וחכמים אומרים כו' ובשבת כו' ונקצר כו'.** כל הנך מייתי משום פירכא: **רבי היא.** דאמר לעיל [ע"א] מביאין אחרת תחתיה וקוצרה ביום: **מה ת"ל.** והלא כל המועדות אמורין למעלה ומשה אמרן: **במועדיכם.** ואפילו בשבת ובפרשת פנחס כתיב גבי מוספין: **מנין לרבות עומר.** דלא כתיב בההיא פרשתא: **והקרב עמו.** כבש הבא עם העומר: **והקרב עמהן.** כבשי עצרת: **ת"ל וידבר משה וגו'.** ובההיא פרשתא דאמור אל הכהנים (ב) כתיב עומר [ושתי הלחם]: **שתי הלחם בני הקרבה נינהו אלא פשיטא [לטחינה] והרקדה.** ואע"ג דאפשר לה לעשות מאתמול ודכוותיה כו': **לא עומר להקרבה.** דאי אפשר לה מאתמול: **וב' הלחם לאפיה.** דקסבר (ג) תנור מקדש כו': **אלא בשחיטה.** אבל באפיה לא קדשי: **קדוש ואינו קדוש.** מפרש בפרק התכלת (לעיל דף מו.): **הוקבעו.** שחטן לשמן וזרק דמן לשמן הוקבעו החלות לאותן כבשים ואין יכול לשנות הלחם לזבח אחר שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא הוקבעו אבל קדיש בתנור:

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות. מנחת הסלת. היתה נקמצת עיסה: **ומנחת חוטא.** של ישראל נקמצת אבל מנחת חוטא של כהנים לא היתה נקמצת כלל אלא כולה היתה כליל: **גמ'** (ד) **דכתיבא.** בתמיה. דכתיב בהו נקמצת ושיריה לכהנים כגון בחמש מנחות: **דלא כתיב בהו.** כגון מנחת עובדי כוכבים ומנחת חוטא כתיב (ה) וזאת תורת דמשמע תורה אחת לכל המנחות שכל מנחה הנקמצת נאכלין השירים לכהנים: **באה חיטין לא קמיבעיא ליה.** דהנותרת ממנה כתיב בחמש מנחות שנאמר בהן סלת שהן חיטין: **באה שעורין.** כגון מנחת העומר ומנחת קנאות: **מדנקמצת.** דכתיב בה (ויקרא ו) אזכרתה: **אליבא דרבנן.** דאמרי במתני' ואלו מנחות נקמצות דודאי מדנקמצות שיריהן לכהנים: **כי קמיבעיא ליה אליבא דר"ש דאמר איכא מנחה כו'.** ואיכא למימר הא נמי מנחת העומר ומנחת קנאות אע"ג דנקמצות איכא למימר דשיריהן אין נאכלין: **אם אינו ענין לבלולה** (ו). שכבר נאמר כאן (שם) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו: **בלולה של שעורין.** מנחת העומר: **לחרבה של חטין.** כגון מנחת מאפה: **לחרבה של שעורים.** מנחת קנאות: **כנגד זבחים.** שלא יאמר הכהן [לחבירו] טול אתה זבחים ואני מנחות:

רש"י כת"י

ע) **ואלו מנחות. מנחת הסולת.** היתה נקמצת עיסה: **ומחבת ומרחשת וחלות ורקיקין.** אחר אפייתן פותתן ומחזירן לסולת. וכולהו כתיבי בויקרא [ב] וכתיב במנחת סולת קמיצה ובאינך כתיב אזכרה ואזכרה היינו קמיצה: **ומנחת העומר.** כתיב [שם] אזכרה. ואמרי' בת"כ פ) נאמר כאן אזכרה ונאמר במנחת הסולת אזכרה מה להלן מלא הקומץ אף כאן מלא הקומץ: **ומנחת חוטא וקנאות.** כתיב בהו קמיצה צ): **ר"ש אומר.** מפרש בגמרא [סג:]. אבל לת"ק לא בעינן במנחת כהנים קמיצה אלא נקטרת כמות שהיא: **גמ' כל היכא דתנן.** [כלומר] מנחות: **עשר תנן.** כלומר מנחות שוות בדין אחד: **לאפוקי מדר"ש.** דמטפי חד מנחה כמה דמכשר מנחת מאפה כתלתא גווני דלדידיה הוי י"א מנחות: **מנלן.** כתמי': **דכתיב בה.** ההיא דכתיב בה והנותרת ממנו יאכלו כתיבא: **ודלא כתיבא.** נפקא לן מההוא קרא דכולל כל המנחות כגון את אהרן זאת תורת וגו': **באה חיטין לא קא מבעיא לן.** דמההוא קרא דכולל כל המנחות נפקי מזאת תורת המנחה דסתם מנחה באה חיטין הלכך ההוא בבאה חיטין קמשתעי: **מדנקמצא.** ודאי שיריה לכהנים דאי לא אמאי קמצי לה: **אם אינו ענין.** דהא נפקי מזאת תורת המנחה:

עין משפט נר מצוה

סו א מיי' פ"ד מהל' ביאת מקדש הל' ט:
סז ב מיי' שם הל' י:
סח ג מיי' פ"ז מהל' תמידין ומוספין הל' ד ו:
סט ד מיי' פ"ז מהל' פה"מ הל' יח:
ע ה מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הל' ט:
עא ו מיי' שם פי"ג הל' י:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מנלן מנלן דכתיבא כתיבא: (ב) רש"י ד"ה ת"ל וידבר וכו' אל הכהנים הס"ד ואח"כ מ"ה ה"ג עומר ושתי הלחם בני הקרבה ניהו הס"ד ואח"כ מ"ה אלא פשיטא כו' ואע"ג: (ג) ד"ה וב' הלחם לאפיה דקסבר רבי תנור: (ד) ד"ה מנלן בתמיה וכו' שנקמצת: (ה) ד"ה דלא כתיב וכו' כתיב בהו זאת התורה דמשמע: (ו) ד"ה אם אינו ענין לבלולה של חיטים שנאמר כאן והנותרת:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

שיטה מקובצת

א] ור' אלעזר בר"ש לא שמיע ליה. הא אידך דאבוה ולימא נמי שלא כמצותו כשר ודחי שבת משום דחביבה מצוה בשעתא: אלא אמר לך ר"א מהתם ליכא למילף דהאי דהוי מקטיר לה בשבת לאו משום דחביבה מצוה אלא שהרי דחתה שחיטת התמיד את השבת וכיון דשחיטה דחיא דחיא נמי הקטרה. הרגמ"ה: ב] השבת. הכא מי דחיא קצירה את השבת. כיון דאפשר לה מע"ש (אלא) משום הכי קאמינא א)שאם [נטמאה] לא דחיא שבת דס"ל כר"ע. הרגמ"ה: ג] אלא רבי דמכשיר שלא כמצותו משום דס"ל דקצירת העומר לא דחיא שבת ואיכא [למפרך אליבי' נמי] וכי לא שמיע ליה הא אלא שמיע ליה ומשני התם לאו משום דחביבה מצוה דחיא שבת: ב)

חדושי הרגמ"ה

שהרי שחיטה דחתה שבת ה"נ לגבי הקטרה והיכי פשיט ראב"ש דנקצר שלא כמצותו פסול דלמא כשר ודקאמרה אמאי דחי שבת שהרי (שאר) כבש העומר דחיא [ובקראי] מפורשים אלא שמיע ליה וקיבלה דאמר אי אמרי' התם משום דחביבה מצוה בשעתא שהרי דחתה שבת השחיטה אלא לגבי קצירה דליכא למימר הכא משום חביבות לא דחי שבת אלא משום דנקצר שלא כמצותו פסול ה"נ לרבי היכי מצי למימר קצירת מצוה דחיא קצירת העומר את השבת כי היכי דלגבי [אברים] הא איכא [למימר שכן] התם דחתה שחיטה אבל גבי [קצירה] ליכא למימר הכי אלא משום [דנקצר] שלא כמצותו [פסול] משום הכי אלא קסבר רבי דלא דחי שבת: (עכ"ל הרגמ"ה): ד] ובשבת אומר: ה] ואם נקצר: ו] רבי היא: ז] מנחת הסולת. פי' דכתיב בה קמיצה ובאינך כתיב אזכרה וקשה דהא איכא דלא כתיב בהו לא קמיצה ולא אזכרה כגון מנחת מאפה לכך נראה דטעמא דנקמצת כדמפרש בגמרא דכתיב בה כתיב בה ודלא כתיב בה כתיב ואת תורת כדמפרש בגמ' גבי אכילת שירים. תו"ח: ח] מנלן מנלן: ט] ע"כ שמיע ליה: י] לאו משום: יא] שחיטה שלהם את: יב] מיהא עדיין לא: יג] מצוה בשעתא הס"ד ומה"ד ולרבי ה"נ: יד] גמר מינה הא: טו] הכהנים בתר. תיבת כתיב ל"ש: טז] ושתי הלחם כתיב: יז] נינהו. הא חמץ נינהו אלא פשיטא לטחינה: יח] מאתמול. דכותיה שתי הלחם לאפיה דאי אפשר לה מאתמול דקסבר: יט] אבל מקדש קדשי: כ] שכל. המנחות: כא] קמבעיא לן: כב] הוקבעו ולא הוקבעו. פרש"י הוקבעו החלות לאותן כבשים כו' ולא נהירא דא"כ תיפוק ליה משום תנופה דעושה זיקה לכך נ"ל הוקבעו ליפסל ביוצא שהרי אין תנור מקדש ליפסל ביוצא כדפי' (בפ"ק) [בפרק התכלת] (דף כ"ו ע"א) ולא הוקבעו לא קאי אאינו קדוש דרבי אלא אאינו קדוש דראב"ש קאי וה"ק לעולם אינו קדוש להיות נקבע בשחיטה ליפסל ביוצא:

הדרן עלך רבי ישמעאל

מסורת הש"ס

א) [פסחים סט.], ב) [לעיל סג:], ג) [לעיל סה.], ד) עיין רש"ק שהאריך, ה) פסחים עז. ע"ש, ו) [יומא מו.], ז) נ"א לא, ח) לעיל מו. יבמות קד: פסחים יג:, ט) יבמות ק., י) לעיל נט. ס., כ) [לעיל סג.], ל) קדושין נג., מ) ושתי הלחם הס"ד ואח"כ ד"ה אלא פשיטא לטחינה והאלר נמחק, נ"ק, נ) דכתיבא בהנך דכתיב בהו דנקמצת כו' וכ"ה דכתיבה כתיבה, נ"ק, ס) [תוספתא פ"ט], ע) מכאן עד פ' שתי הלחם נעתק מכ"י של רבינו בגלגל אשכנזי וכ"כ על גליון הש"ס שלו שמצאו בירושלים וז"ל זה הפירוש אשר הוא בדפוס מפרק ואלו מנחות עד שתי הלחם אינו מפי רש"י וז"ל והוא של פרשן אחר וזה לשון רש"י כ"י, פ) ויקרא פרשה ט., צ) מנחת חוטא ויקרא ה. מנחת קנאות במדבר ה., ק) [עי' תוס' שם ד"ה מה מועדי כתבו דמשמע לדרש מהמשמעות דמועדי דתניא וידבר משה כו' במועדו אפי' בשבת כו' שאר קרבנות מנין כו' ע"ש ולינ"ג], ר) נ"ל ד"ה באה חיטין, נ"ק.

תורה אור השלם

1. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ויקרא כג מד
2. וְיַעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפָּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: במדבר ט ב
3. צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: במדבר כח ב
4. אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַייָ בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם: במדבר כט לט
5. וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְיָ אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ו ז
וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: ויקרא ו ט
6. וְכָל מִנְחָה בְלוּלָה בַשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: ויקרא ז י

רבינו גרשום

ור' אלעזר בר' שמעון לא שמיעא ליה הא אידך דאבוה ולימא נמי שלא כמצותו כשר ודוחה שבת משום דחביבה מצוה בשעתה: אמר לך ר' אלעזר מהתם ליכא למילף דדחי שבת. דהאי דהוה מקטיר להו בשבת לאו משום דחביבה מצוה אלא שהרי דחתה שחיטת תמיד השבת וכיון דשחיטה דחיא דחיא נמי הקטרה. הכא מי דחיא קצירה שבת כיון דאפשר לה מע"ש אלא משום הכי קא אמינא שלא כמצותו פסול ודחיא שבת דסבירא לי כר' עקיבא. אלא ר' דמכשר שלא כמצותו משום דסבירא ליה דקצירת עומר לא דחיא שבת: ואי דאמר ור' אלעזר לא שמיעא ליה הא אלא שמיעא ליה ואמ' שאני התם לא משום דחביבה מצוה דחי שבת שהרי שחיטה דחיא שבת הכא נמי לגבי האי עומר היכא פשיט ר' שמעון דנקצר שלא כמצותו פסול דלמא כשר ודקאמרת אמאי דחי שבת שהרי שחיטה כבש העומר דחיא שבת: ואית דמפרשי אלא שמיעא ליה וקיבלה א) דאמר אי אמרי' התם דמשום חביבה מצוה דחי שבת שהרי דחתה שחיטה אלא לגבי עומר כיון דליכא למימר הכי משום חביבה מצוה [בלבד] לא דחי שבת אלא משום דנקצר שלא כמצותו פסול הכא נמי לר' היכי מצי למימר משום חביבה מצוה דחיא קצירת העומר שבת כי היכי דלגבי הקטר חלבים הא איכא למימר שאני התם שהרי דחתה שבת אבל גבי עומר דליכא למימר הכי מסתברא משום דנקצר שלא כמצותו פסול דחי שבת. אלא קסבר ר' קצירת העומר לא דחי שבת: לא תיבא קדוש ואינו קדוש דלעולם באפיה מוקדש אלא הוקבעו דאי שחטן לשמן וזרק לשמן הוקבעו דאי אבד הלחם אבדו כבשים ואי אבדו כבשים אבד הלחם אבל שחטן לשמן וזרק (שלא) לשמן [לא] הוקבעו: הדרן עלך רבי ישמעאל

פרק שביעי מנחת הסולת שקמצה כשהיא עיסה. באה חיטין לא קא מיבעיא לן דכתיב בה סלת דכתיב והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה: באה שעורים כגון מנחת העומר ומנחת קנאות: אמר קרא וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה: בלולה של שעורין היינו עומר:

א) אולי צ"ל שאם נטמאה אומרים לו הוי פיקח ושתוק משום דנקצר שלא כמצותו פסול דאל"כ לא דחיא כו'. ב) נראה דערבינו דברים יש בכאן.

א) אולי צ"ל אף דס"ל דהא דאמרינן התם וכו'.